

BS/157/2013

**PREFERENCJE PARTYJNE
W LISTOPADZIE**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Gdyby wybory parlamentarne odbyły się w listopadzie¹ do urn udałoby się, wedle własnych deklaracji, 54% dorosłych Polaków. W porównaniu z ubiegłym miesiącem gotowość do wzięcia udziału w głosowaniu obniżyła się o 3 punkty procentowe. W stosunku do wyników z października wzrósł odsetek wahających się, czy wziąć udział w wyborach (o 3 punkty procentowe), natomiast czwarty miesiąc z rzędu nie zmienił się odsetek respondentów z góry odrzucających możliwość udziału w głosowaniu.

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2012		2013										
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach												
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	59	56	58	58	56	57	54	54	59	52	54	57	54
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	17	21	15	15	15	14	16	19	15	19	18	15	18
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	24	23	27	27	29	28	29	27	26	28	28	28	28

W listopadzie na czele naszej listy znalazły się dwa ugrupowania – PiS i PO. Najwięcej mandatów zdobyłby PiS, na który chce głosować 25% dorosłych Polaków deklarujących swój pewny udział w ewentualnych wyborach. W porównaniu z październikiem poparcie dla PiS obniżyło się o 3 punkty procentowe. Niewiele mniej głosów zdobyła w tym miesiącu PO, chęć głosowania na partię rządzącą wyraziło 24% zdeklarowanych wyborców. Od października poparcie dla partii rządzącej wzrosło o 2 punkty procentowe. Na trzecim miejscu znalazło się SLD mogące liczyć na 10% głosów (w porównaniu z październikiem wzrost o 2 punkty). Do parlamentu wszedłby jeszcze PSL, na który chce głosować 7% pewnych uczestników głosowania.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (282) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 listopada 2013 roku na liczącej 990 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

W listopadzie poniżej progu wyborczego znalazł się Twój Ruch, występujący w tym miesiącu w naszym sondażu po raz pierwszy pod swoją nową nazwą. Swoich zwolenników znalazły jeszcze Nowa Prawica Janusza Korwina-Mikke, Solidarna Polska Zbigniewa Ziobry, PPP oraz PJN (po 1% głosów).

W tym miesiącu, po spadku w październiku, ponownie wzrósł odsetek niezdecydowanych wyborców, którzy chcieliby wziąć udział w wyborach, ale nie wiedzą, które z ugrupowań aktywnych na scenie politycznej by w nich poparli. Tego rodzaju opinie wyraziło 26% zadeklarowanych uczestników głosowania, o 5 punktów procentowych więcej niż w październiku.

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH WZIĘCIE UDZIAŁU W POTENCJALNYCH WYBORACH

CBOS

RYS. 1. POPARCIE DLA PO I PIS WEDŁUG TERMINÓW BADAŃ

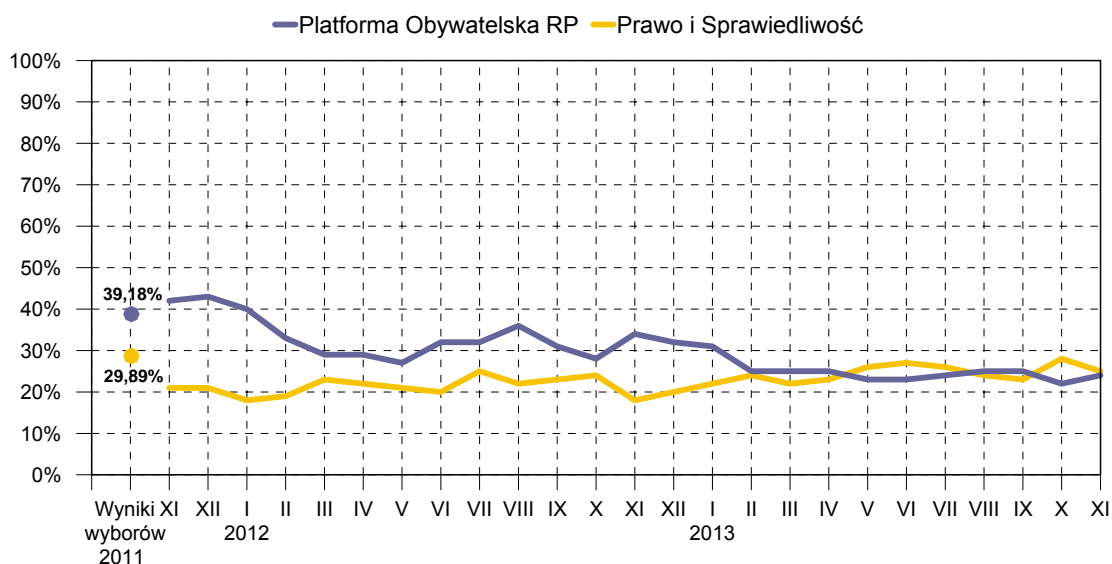

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu, to na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*																			
	2012								2013											
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
	w procentach																			
Prawo i Sprawiedliwość	21	20	25	22	23	24	18	20	22	24	22	23	26	27	26	24	23	28	25	
Platforma Obywatelska RP	27	32	32	36	31	28	34	32	31	25	25	25	23	23	24	25	25	22	24	
Sojusz Lewicy Demokratycznej	12	9	9	8	8	8	9	8	8	7	10	8	9	9	7	9	10	8	10	
Polskie Stronnictwo Ludowe	7	6	4	6	5	5	7	8	6	8	6	6	6	6	5	5	6	5	7	
Twój Ruch/Ruch Palikota**	7	3	5	5	4	4	4	5	4	5	6	2	4	3	3	2	5	4	3	
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikkego	2	1	1	2	1	1	2	2	2	2	4	2	2	2	2	2	2	4	1	
Solidarna Polska Zbigniewa Ziobry	3	3	3	2	3	3	3	1	3	3	1	3	2	2	1	2	0	2	1	
Polska Jest Najważniejsza	1	1	2	1	2	0	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	0	0	1	
Polska Partia Pracy	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	
Prawica Rzeczypospolitej	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	
Inne	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	3	1	3	3	3	1	3	2	
Trudno powiedzieć	18	22	18	16	21	24	21	20	22	23	23	24	25	23	27	26	26	21	26	
N=	569	603	553	564	569	584	555	624	702	632	592	647	583	535	585	473	494	595	529	

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

** Do X 2013 partia występowała pod nazwą Ruch Palikota, od XI br – Twój Ruch

Poziom aktywności politycznej Polaków od kilku miesięcy utrzymuje się na podobnym poziomie, nieco ponad połowa ankietowanych zapowiada swój pewny udział w wyborach, całkowite odwrócenie się od polityki i niechęć do głosowania deklaruje nieco ponad jedna czwarta dorosłych Polaków. Sondażowe deklaracje wskazują, że jeśli idzie o sympatie partyjne, potencjalni wyborcy dzielą się obecnie na trzy niemal równie liczne grupy: zwolenników PiS (25%), zwolenników PO (24%) oraz najliczniejszą grupę osób, które nie wiedzą, na kogo głosować (26%). W porównaniu z ubiegłym miesiącem nieco stracił PiS, natomiast wzrósł odsetek niezdecydowanych wyborców oraz – w minimalnym stopniu – liczba zwolenników PO. Listopadowy termin badania w części przypadł w dniu obchodów Święta Niepodległości, a także po nim. Być może nagłośnione w mediach zajścia w Warszawie, m.in. pod rosyjską ambasadą, nie przysporzyły zwolenników prawej stronie sceny politycznej, nawet jeśli dystansowała się ona od ekstremistów i chuliganów uczestniczących w tych wydarzeniach.

Dobry wynik uzyskało w listopadzie SLD, osiągające po raz drugi w ciągu trzech miesięcy wynik z górnego pułapu swoich aktualnych notowań. Natomiast relatywnie słabsze poparcie Twojego Ruchu może się wiązać ze zmianą nazwy tego ugrupowania, która zapewne nie wszystkim zwolennikom dawnego Ruchu Palikota jest dobrze znana.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ę)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		54	18	28	990
Płeć	Mężczyźni	56	16	29	473
	Kobiety	52	20	27	517
Wiek	18-24 lata	50	26	23	115
	25-34	51	24	25	199
	35-44	53	18	29	170
	45-54	48	16	36	160
	55-64	64	15	22	173
	65 lat i więcej	56	11	33	172
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	15	32	379
	Miasto do 19 999	56	18	26	154
	20 000 - 99 999	56	22	22	189
	100 000 - 499 999	48	18	34	166
	500 000 i więcej mieszk.	59	23	18	102
Wykształcenie	Podstawowe	40	16	43	216
	Zasadnicze zawodowe	52	19	29	245
	Średnie	55	19	26	329
	Wyższe	69	17	14	200
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	79	6	15	82
	Średni personel, technicy	56	21	23	48
	Pracownicy adm.-biurowi	52	26	22	68
	Pracownicy usług	53	28	19	66
	Robotnicy wykwalifikowani	47	13	39	115
	Robotnicy niewykwalifik.	29	39	32	67
	Rolnicy	49	19	32	49
	Pracujący na własny rach.	60	24	16	42
Bierni zawodowo	Renciści	46	14	40	69
	Emeryci	59	11	30	201
	Uczniowie i studenci	69	20	11	49
	Bezrobotni	48	14	38	86
	Gospodynie domowe i inni	48	27	25	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	20	17	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	23	23	92
	sekt. pryw. poza rolnict.	50	20	30	263
	prywatnym gosp. rolnym	45	19	36	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	52	18	30	125
	501-750	44	13	43	103
	751-1000	56	19	24	151
	1001-1500	61	17	22	157
	Powyżej 1500 zł	63	17	20	207
Ocena własnych war. mater.	Złe	46	14	40	155
	Średnie	48	21	30	438
	Dobre	63	16	21	396
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	67	11	22	47
	Raz w tygodniu	57	17	26	432
	1-2 razy w miesiącu	58	20	23	170
	Kilka razy w roku	43	22	34	214
	W ogóle nie uczestniczy	50	15	35	126
Poglądy polityczne	Lewica	59	17	24	141
	Centrum	52	18	30	337
	Prawica	72	12	15	248
	Trudno powiedzieć	36	24	40	264

Tabela 2

		Na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?						
		Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Jest Najważniejsza (PjN)	Polska Partia Pracy – Sierpień 80 (PPP)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczypospolitej (PR)	Prawo i Sprawiedliwość (PiS)
		%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		1	24	1	1	7	0	25
Płeć	Mężczyźni	3	23	0	1	7	1	27
	Kobiety	0	25	1	1	6		23
Wiek	18-24 lata	5	29			2	3	28
	25-34	4	20			7		16
	35-44		34	1	4	4		15
	45-54	1	18		1	14		31
	55-64		21	1	1	6		32
	65 lat i więcej		23	2		6		30
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	16		0	12	1	33
	Miasto do 19 999	1	32		2	2		15
	20 000 - 99 999	5	20	2		2		28
	100 000 - 499 999		29	2		7		14
	500 000 i więcej mieszk.	1	38		4	3		20
Wykształcenie	Podstawowe	2	10	2	1	5	2	38
	Zasadnicze zawodowe		20		1	13		34
	Średnie	2	30	0	0	6		22
	Wyższe	1	29	1	2	3		13
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	43	2		4		8
	Średni personel, technicy	3	27			2		17
	Pracownicy adm.-biurowi		26		7	3		14
	Pracownicy usług		25		3	8		12
	Robotnicy wykwalifikowani		19	2		4		46
	Robotnicy niewykwalifik.	6	24			6		31
	Rolnicy		9		5	25		40
	Pracujący na własny rach.		26			8		15
Bierni zawodowo	Renciści	2	9			7		41
	Emeryci		22	1		7		29
	Uczniowie i studenci	3	27					26
	Bezrobotni	7	12		2	13	4	25
	Gospodynie domowe i inni		27			5		19
Pracuje w:	inst. państw., publicznej		28	1		3		26
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	39		2	2		17
	sekt. pryw. poza rolnict.		24		3	7		19
	prywatnym gosp. rolnym		13			25		41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	2	10		1	14	2	32
	501-750		16	2		13		30
	751-1000		19	1	1	9		35
	1001-1500	3	22	1		2		27
	Powyżej 1500 zł	2	39	1	2	3		12
Ocena własnych war. mater.	Złe		18	1	1	8	2	29
	Średnie	1	14	1	2	9		34
	Dobre	2	34	0	0	4		16
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		12		3	3		59
	Raz w tygodniu	1	17	1	0	11	1	34
	1-2 razy w miesiącu	2	26		3	2		18
	Kilka razy w roku	3	39			6		11
	W ogóle nie uczestniczy	4	30	2	1	1		7
Poglądy polityczne	Lewica	1	21		2	4		8
	Centrum		31	2	1	11		18
	Prawica	4	25	0	1	4		43
	Trudno powiedzieć		12			6	2	19

Tabela 2 cd.

		Na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?					Liczba osób
		Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	Twój Ruch	Inna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		10	1	3	2	26	529
Płeć	Mężczyźni	10	1	5	4	18	262
	Kobiety	9	1	1	1	33	267
Wiek	18-24 lata		1	6	2	26	58
	25-34	5	2	2	6	38	101
	35-44	9		3	2	29	90
	45-54	16		2	2	15	76
	55-64	8	1	3	1	26	110
	65 lat i więcej	18		2	2	18	94
Miejsce zamieszkania	Wieś	8		1	1	27	199
	Miasto do 19 999	8	1	3	4	31	85
	20 000 - 99 999	10	1	1	3	28	105
	100 000 - 499 999	15	1	4	5	22	79
	500 000 i więcej mieszk.	9	1	8		15	60
Wykształcenie	Podstawowe	7		2		32	86
	Zasadnicze zawodowe	8	1	1	2	21	126
	Średnie	11		3	2	24	180
	Wyższe	11	2	5	4	29	136
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	2	2	6	26	65
	Średni personel, technicy	18			3	29	27
	Pracownicy adm.-biurowi	17	3		4	26	35
	Pracownicy usług	8		13		31	33
	Robotnicy wykwalifikowani	4		5		21	53
	Robotnicy niewykwalifik.	5				27	19
	Rolnicy	13				8	24
	Pracujący na własny rach.	3		2	9	36	25
Bierni zawodowo	Renciści	12		3	3	23	31
	Emeryci	15	1	0	1	23	116
	Uczniowie i studenci			8		36	34
	Bezrobotni	7		2	3	24	42
	Gospodynie domowe i inni	11				37	23
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	1	4	4	20	84
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7		5		23	49
	sekt. pryw. poza rolnict.	4	2	4	4	32	130
	prywatnym gosp. rolnym	10				11	24
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4		1		34	65
	501-750	8		9		22	45
	751-1000	11		1	1	22	83
	1001-1500	15	1		1	27	95
	Powyżej 1500 zł	12	1	4	6	17	130
Ocena własnych war. mater.	Złe	8		3	1	28	71
	Średnie	10	1	2	2	25	211
	Dobre	9	1	3	3	26	247
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		3		3	16	31
	Raz w tygodniu	7	0	1	1	27	245
	1-2 razy w miesiącu	13		2	4	32	97
	Kilka razy w roku	11		2	3	25	92
	W ogóle nie uczestniczy	17	3	12	3	19	63
Poglądy polityczne	Lewica	38	1	9		16	83
	Centrum	6		1	4	26	174
	Prawica	1	1	2	3	16	176
	Trudno powiedzieć	6	1	1	1	52	95